

Redengevende omschrijving gemeentelijke monumentenlijst

Bergstraat 67

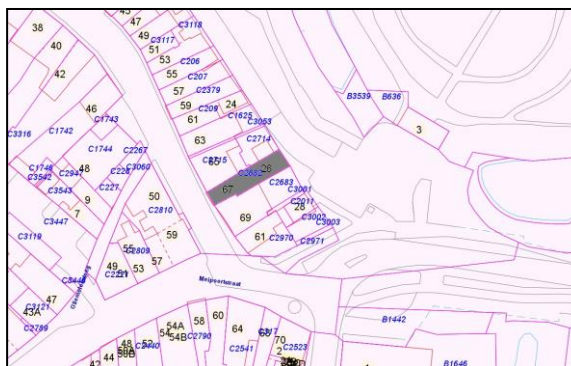
Monumentnummer : GM203

Straat : Bergstraat
Huisnummer : 67
Toevoeging : Meipoortwal 26
Postcode : 6981 DB

Kadastrale aanduiding : Doesburg
Sectie : C
Nummer : 2682

Naam object : ---
Bouwjaar : 1924,
Architect : nb
Bouwstijl : Amsterdamse School/baksteenexpressionisme
Oorspronkelijke functie : werkplaats/pakhuis
Huidige functie : kantoor/woonhuis

Inventarisatie/beschrijving : dhr. J. Krijnen
Datum beschrijving : 16-01-2017
Datum aanwijzing : 12-09-2017

Situering

Pand gelegen aan de oostzijde van de binnenstad tussen Bergstraat en Meipoortwal.

Hoofdropzet

Diep pand van één bouwlaag met een zolder onder mansardekap haaks op de straat. Het staat tussen Bergstraat en Meipoortwal met beide voorgevels aan de straat. Het pand heeft boven de eerste verdieping een buitenruimte op het platte dak aan de Bergstraat.

Historie

De Bergstraat is gelegen binnen de in 1343 gestichte zuidelijke stadsuitbreiding en ligt wat hoger dan de overige straten, hetgeen de naam verklaart. De straat sloot aan op de Meipoortstraat juist voor de in 1672 door Lodewijk XIV opgeblazen Meipoort. De (verdwenen) middeleeuwse vestingwerken parallel aan de straat ter hoogte van de Meipoortwal zijn na 1606 in opdracht van prins Maurits vervangen. Deze vestingwerken zijn in 1672 in opdracht van de Franse koning Lodewijk XIV geslecht en nadien niet meer hersteld. Ze werden vervangen door de Hoge en Lage Linies, die vanaf 1701 naar ontwerp van Menno van Coehoorn zijn aangelegd. De Bergstraat kreeg in 1614 te maken met een stadsbrand waarna het overgrote deel van de panden aan de straat zijn vernieuwd. De straat wordt gekenmerkt door panden met gemengd gebruik en afwisselende opzet: enerzijds kleine, eenlaags huisjes met zadeldak, anderzijds grotere panden en stadsboerderijen.

Beknopte bouwgeschiedenis

Het pand is in 1924 integraal vernieuwd op de grondslag van een oudere voorganger waarvan de daklijn zich aftekent op de zijgevel van het rechter buurpand. Behalve de twee zijmuren resteert van deze voorganger niets meer. Aanvankelijk zou het nieuwe pand als een diepe uitbreiding worden gerealiseerd tegen een bestaand pand aan de Bergstraat en met een gevel aan de Meipoortwal, maar kort na vergunningverlening is het plan gewijzigd ten behoeve van een integrale nieuwbouw met sloop en vernieuwing van het bestaande pand aan de Bergstraat.

Deze situatie bleef zo tot aan 1995 toen het pakhuis is verbouwd tot kantoor en garage op de begane grond met een woning er boven.

Exterieur

De gevel aan de Bergstraat is geheel gemetseld van gekamde vormbakstenen, gemetseld in kruisverband. De voegen zijn met een breed dagijzer afgestroken. De gevel bestaat uit een moderne, stalen pui uit 1995 op de begane grond die is geplaatst ter vervanging van twee gesloten houten deuren. Op de verdieping in het midden een voormalige hijsopening, geflankeerd door twee vensters. De opening op de begane grond wordt opgevangen door een stalen balk die in 1924 is hergebruikt. De openingen op de verdieping zijn in 1995 van een nieuwe, terug liggende raaminvulling voorzien ter vervanging van gietijzeren, meerruits werkplaatsramen. Het centrale venster is voorzien van een modern, verzinkt Frans balkon en heeft ter ontlasting een dubbele rollaag met afwisselend uitgemetselde koppen. Dit motief is ook gebruikt voor de segmentbogen boven de flankerende vensters. Ter hoogte van het platte dak boven het eerste deel van het pand is het metselwerk decoratief voorzien van uitgemetselde koppen en verticale elementen. Ook de borstwering met verhoogde penanten en twee hoekpenanten is met decoratief metselwerk verbijzonderd. Links is de decoratie om de hoek doorgezet. De gevel is voorzien van een viertal staafankers.

De gevel aan de Meipoortwal is net als de voorgevel aan de Bergstraat geheel gemetseld van gekamde vormbaksteen in kruisverband. De gevel is sober en traditioneel vormgegeven, waarbij de vorm van de mansardekap leidend is geweest voor de gevelarchitectuur.

De gevel staat op een hoge, gepleisterde plint en heeft op de begane grond een wagenopening, opgevangen door een stalen H-profiel en afgewerkt met een dubbele rollaag. De opening kreeg in 1995 een nieuwe, terugliggende pui, waarin rechts ook een nieuwe toegang voor de gerealiseerde bovenwoning is gemaakt. De opening wordt geflankeerd door twee hooggeplaatste vensters, die in 1995 zijn versmald en enkelruits ramen kregen. Op de verdieping een smal, naar beneden verlengd venster dat in 1995 is voorzien van een modern vormgegeven Frans balkon en dat aan de bovenzijde wordt bekroond met een latei en een rondboogvenster met een stalen, meerruits raam. Een halfronde rollaag is om het raam gemetseld. Ter hoogte van de verdiegingsbalklaag en de kapgordingen zijn staafankers in de gevel opgenomen. De gevel wordt afgesloten met een boeiboord met extra lat en dekplank. De dakvlakken zijn belegd met grijs gesmoorde en rood gebakken oude holle pannen, waarin op een aantal plaatsen moderne dakramen zijn geplaatst. In de nok van het dak is achter het dakplat aan de Bergstraat in 1995 een dakhuis geplaatst van hout met geheel met glas gevulde vlakken.

De gemetselde zijgevels zijn momenteel geheel blind, maar bezaten aan de zuidzijde een aantal werkplaatsvensters, die in het verleden zijn dichtgemetseld. Ze worden afgesloten met een eenvoudig geprofileerd boeiboord en zinken kraal van de bakgoot op de muur.

Interieur

De begane grond heeft een vrijwel ongedeelde plattegrond, waar aan de Bergstraat een groot atelier/kantoorruimte is ingericht die behalve via de voorgevel aan de linkerkant via hooggeplaatste vensters daglicht krijgt. Aan de achterzijde is met een houten tussenwand een garage afgescheiden. Rechts in het atelier is met secundaire tussenwanden een pantry en toilet ondergebracht. De muren en vloerconstructie van de eerste verdieping is nergens in het zicht. Blijkens mededeling van de eigenaar bestaat de balklaag uit ongeschaafde, enkelvoudige vuren balken die in 1924 zijn gelegd. Aan de achterzijde voert een moderne trap met bordes naar de eerste verdieping. Eerste verdieping is in 1995 geheel nieuw ingedeeld en bestaat uit een overloop die toegang geeft tot een badkamer aan de zijkant, een slaapkamer aan de achterzijde (boven de garage) en een woonkeuken centraal in het huis. Vanuit de keuken is een woonkamer aan de Bergstraatzijde toegankelijk. De kapconstructie is in alle ruimte in het zicht en bestaat uit gordingen die zijn opgevangen met gebinten met kreupele spantbenen en blokkeels. Er is machinaal gezaagd naaldhout gebruikt, waarvan de onderdelen met pen-en-gatverbindingen zijn verbonden. De rest van de constructie, dan wel oudere afwerkingen, is niet te zien.

Vanuit de woonkeuken voert een modern vormgegeven steektrap door het glazen dakhuis naar het dakterras op het platte dak aan de voorzijde van het pand. Hier is een modern vormgegeven hek als doorvalbeveiliging geplaatst.

Bouwdossiers

- 17-12-1923 Plan voor het bouwen van een schuur (Meipoortwal) voor B.H. Bolsenbroek
- 17-03-1924 wijziging plan bouwen schuur (Bergstraat) voor B.H. Bolsenbroek
- 23-01-1995 verbouwing pakhuis tot woonhuis-kantoor

Literatuur

- Haans, F.A.C., H.J. van Capelleveen, *Beschrijving Bergstraat 67 Doesburg*, 6-5-1990 (adviesnr. 101)

Waardering

Het pand dateert uit 1924. Leidend voor de waardebeoordeling zijn de ligging aan de Berg- en Meipoortstraat, de hoofdvorm (pakhuis/bedrijfspan) en de gevelarchitectuur.

Het object Bergstraat 67 is van architectuurhistorische waarde voor de gemeente Doesburg vanwege de voorgevelarchitectuur waarin elementen van de Amsterdamse School zijn opgenomen.

Het huis is stedenbouwkundig van belang vanwege de lokaal-topografische situatie, de bijdrage aan de ruimtelijke kwaliteit en de ruimtelijke samenhang met de buurpanden.

Het pand is van enige cultuurhistorische waarde als voorbeeld van kenmerkende, kleine bedrijfsbebouwing, zich voegend in een historische binnenstad, in het bijzonder Doesburg.